СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 270. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, середа, 19-го листопада, 1947. No. 270. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, November 19, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ КОНТРОЛІ ЦІН І ПЛАТЕНЬ

Вашингтон, 17 листопада. — Перед спільно зібраними обома конгресовими палатами явився президент Труман в год. 1.30 особисто, щоб виголосити промову з далекосягаючими домаганнями. Це сталося негайно після того, як отворено конгрес і коли в палаті репрезентантів капелян провів молитву „Отченач", яку повторяли всі члени палати.

Промова президента складалася з двох частин: одна відносилася до допомоги Західній Европі, друга до стримання інфляції в Америці. Самий президент подав причину скликання конгресу на надзвичайну сесію в таких словах: „Конгрес зійшовся на те, щоб обдумати дві важнінні проблеми, які інтересують громадян Америки і народи світу. Майбутність вільних держав світу зависла в повітрі. Майбутність нашого власного господарства стала загроженою. Секретар стейту й інші представники екзекутиви явилися перед комісіями конгресу останнього тижня, щоб предявити для негайної допомоги збоку Злучених Держав для деяких европейських країн. Австрія, Франція й Італія майже вичерпали свої фінансові засоби. Їм треба дати допомогу, якщо їхні народи мають остатися в живих впродовж найближчої війни і якщо їхні політичні й економічні системи мають запастися... Подібні інформації предложено відповідним комісіям щодо їхніх потреб і цілей, на які конгрес має ухвалити потрібні фонди." — Після вступу президент заявив, що згадані держави потребують грошей для негайної допомоги в загальній сумі $597,000, а опісля ще постійної допомоги для 16 держав, якої плян буде предявлений конгресові в своїм часі.

В другій частині своєї промови президент виказав цифрами, як зростали ціни продуктів, разом пересічно на 42% впродовж півтора року й тому вийшов з програмою, як стримати дальший поступ цін. Як раду на це він дав такі способи: Привернути кредити в торгівлі; стримати спекуляцію продуктами на біржі; поширити контролю на експорт; постаратися за приділ транспортових засобів відповідно до потреб; завести регуляцію при продажу живої худоби й дробу; поширити консервацію землі для збільшенняпродукції збіжжя; перевести інвентар життєвих припасів; продовжити контролю чиншів; уповажнити уряд привернути стелю на ціни на такі продукти, яких є обмаль і уповажнити заморозити заробіткові платні, які є потрібні до втримання стелі на ціни; вернути пайкування деяких засобів.

При кінці промови президент остерігав, що не можна занедбати допомоги чужинним країнам, бо як ми не поможемо їм стати на ноги, то можемо втратити світ, у якому народи можуть жити свобідно і в трикім мирі.

Відзив після промови президента.

Після промови президента виявилася загальна однозгідність з цією її частиною, в якій міститься програма негайної допомоги для Західної Европи. Зате виявилася різниця в поглядах щодо способів постачання допомоги на дальшу мету, а різко зазначилася опозиція республиканських провідників до предявлення президента завести контролю цін і пайкування. Робітничі провідники ще не мали часу сказати своє слово, хоч почулися вислови негодування на плян замороження платень. — Сенатор Роберт Тефт, який кандидує на номінацію на президента з рамени Республиканської партії в наступному році, виголосив промову по радіо, називаючи економічну програму президента „кроком в напрямі цілковито тоталітарної держави", а інші республиканські провідники кажуть, що президентова промова змагає до встановлення „велетенського бюра адміністрації цін.".

ГЕН. СПАЦ ЗА ГПОСИЛЕННЯ ОБОРОНИ ПРОТИ РОСІЇ.

Вашинґтон.—на прилюднім засіданні Президентської Комісії для Повітряної Політики заявив командант повітряних сил ген. Карл Спац, що советська повітряна сила обіймає тепер 14,000 військових літаків в активній службі, а між ними є теж літаки, які є наслідуванням американських повітряних фортець Бі-29. З цієї нагоди сказав Спац, що „загально звісне те, що єдиною державою, яка поважно загрожує нашій країні, є ота держава, з якою ми маємо часті конфлікти в Обєднаних Державах". Спац виявив теж погляд, що наша менша повітряна сила може відбити напад Росії, коли водночас інші засоби оборони будуть готові. Для цієї цілі Спац домагався спеціяльної повітряної резерви для тренування і обєднання краєвої ґвардії, а теж і готовости до промислової мобілізації.

Почалася Перша Панамериканська Українська Конференція

О. Д-Р В. КУШНІР ВИБРАНИЙ ПРЕДСІДНИКОМ.

Ню Йорк, 18. листопада. — Сьогодні в год. 10:30 рано почалася тут перша Панамериканська Українська Конференція представників зорганізоваого українського громадянства Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Парагваю і Уругваю. В Конференції беруть участь: від Украніського Конгрегсового Комітету Америки: С. Шумейко, Д. Галичин, проф. О. Грановський, Л. Добрянський, Б. Катамай, О. Лотоцька, д-р Л. Мишуга, Е. Піддубчишин, Є. Рогач, д-р Л. Цегельський, проф. М. Чубатий; від Комітету Українців Канади: о. д-р В. Кушнір, о. С. В. Савчук, д-р Т. Дацьків, інж. В. Коссар; від Товариства Прихильників Української Культури в Бразилії: о. М. Іванів, ЧСВВ, та І. Горачук; від Репрезентаційного Комітету Українців Аргентини, Парагваю і Уругваю: І. Грегоращук та посол А. Білопольський. Дожидається ще приїзду інших делегатів. Конференцію відкрив в год. 10:30 рано голова Українського Конгресового Комітету Америки, Степан Шумейко.

Після проведеної о. д-ром Кушніром молитви, Степан Шумейко привітав делегатів представництв інших американських країн від імені УКК та всіх американських українців, підкреслюючи, що це перший раз в історії зїхались на спільні наради представники українців багатьох країн, зведені одною ідеєю праці і боротьби за свободу, за демократію, за мир і вже насамперед ідеєю та незломним бажанням всіми своїми силами спільно і обєднано доломогти многострадальному українському народові визволитися зпід чужого панування, створити свою вільну, від нікого незалежну, демократичну Самостійну Соборну Українську Державу та зажити своїм вільним життям на своїй вільній землі. До президії Конференції вибрані одноголосно: о. д-р В. Кушнір (Канада) — предсідник; О. Лотоцька (З.Д.А.), І. Горачук (Бразилія) та І. Грегоращук (Аргентина) — містопресідники; Ева Піддубчищин (З.Д.А.) та В. Гультай (Канада) — секретарі.

Українська Повстанська Армія причиною політичної кризи в Чехословаччині

ПІСЛЯ „ЗМОВИ" В СЛОВАЧЧИНІ ТЕПЕР РОЗКРИТО ЇЇ ТЕЖ В ЧЕХІЇ.

Переведено масові арешти за звязок з УПА та інформації про неї для західних великодержав.

Прага, Чехословаччина, 17 листопада. В цілій Чехословаччині повторюється історія, яку вже завершено в інших східних та південно-східних европейських країнах під советським впливом. Після недавної „змови" в Словаччині, що була безпосередньою причиною розгромлення комуністами найбільшої в цій країні Демократичної партії, сьогодні повідомлено про розкриття подібної „змови" теж в Чехії. Подаючи це до відома, міністер внутрішних справ та міністер оборони заявив, що у звязку з цим заарештовано 36 головних „змовників" та передано їх судовим властям. Згідно з неофіціяльними повідомленнями кількість заарештованих доходить до 900 осіб. В урядовому комунікаті сказано, що заарештованих обвинувачується у „військовій зраді" і змові щодо збирання інформацій „великої ваги для оборони держави" та постачання їх „одній великій державі". В пресових повідомленнях додається, що сьогоднішний урядовий комунікат відноситься до виданого минулої пятниці про арешт „групи людей" в Мост, прикордонному місті з Німеччиною. Тоді теж повідомлено, що заарештовані належать до Британсько-чеського Товариства. Натякається, що заарештовані були у звязку з „одною зі західних країн", а приватно додається, що вони належали до Чеського Товариства Приятелів Америки. В комунікаті сказано, що між заарештованими є цивільні і військові і всіх їх обвинувачується, що вони „продавали закордонним потугам інформації про рухи Української Повстанської Армії на чехословацькій території" та „організували нелегальний перехід чехословацького кордону для „антидержавних елементів, що йшли закордон". При цій нагоді пригадується, що теж у звязку з комуністичним терором на Словаччині подавалося за одну з головних причин звязок та симпатії словацького населення у відношенні до Української Повстанської Армії, що „від 1945-го року бореться на советсько-польсько-чеській прикордонній території".

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗНИЖУЮТЬ МИТО НА ІМПОРТОВАНІ ТОВАРИ.

Вашингтон, 17. листопада. — Уряд виявив заключення нової тарифи на імпортовані товари з заграниці, а також і на подібну знижку на імпорт американських товарів до різних заграничних країн. Департамент стейту каже, що вже в найближчому році оця тарифа принесе великі зміни в товарообміні Злучених Держав. Тарифа складена на конференції 23 держав у Женеві, в Швайцарії. Вона вказує, що Америка поробила деякі уступки в користь чужинних держав в заміну за їхні зміни в нашу користь. Ці зміни будуть мати вплив на грошевий оборот при оплаті мит на суму півтора більйона долярів. Зміна оплати мита обіймає 45,000 предметів, а їх реєстрування обіймає 1,350 сторінок. Загальна кількість імпорту до Америки обіймає 60 відсотків світової торгівлі. Зміна входить в життя з днем 1. січня 1948 р. Між найважливішими предметами, на яких знижено мито, находяться такі: вовняні вироби зо знижкою на 25%, тобто на 34—25 центів від фунта; канадська горівка на 40%, тобто на $2.50—$1.50 від галона; волове й теляче мясо на 50%, масло на 50%, цукор на 33%, мідь на 50%.

КАНАДА ПРОТИ ІМПОРТУ ЛЮКСУСОВИХ ПРЕДМЕТІВ.

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав перевів умову з канадським урядом в справі імпорту товарів з Стейтів до Канади, при чому переведено майже заборону ввозу великої кількости люксусових предметів. До таких предметів належать: автомобілі, жемчуги, радіоапарати, машини до прання, цукерки, машинки до писання, меблі. Щоб помогти Канаді при теперішній недостачі долярів, Стейти дали їй позичку у висоті $300,000 через Експорт-Імпорт Банк. Мексик дістав таку позичку у висоті $5,000,000.

ДИПЛОМАТИ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ ЗА ДОПОМОГУ ВІД СТЕЙТІВ.

Ню Йорк. На обіді Панамериканського Товариства у Злучених Державах, що відбувся в готелі Валдорф-Асторія, виявили бажання південно-американські делегати до Обєднаних Держав, щоб Стейти прийшли їхнім країнам з допомогою для оборони проти можливого агресора. Така допомога сплела б цілий континент Америки в одну одиницю. Речником такої думки був амбасадор Колюмбії Гонзальо Рестрепо Харамільо.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА В ПОЛЬЩІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Великі втрати поліції в боротьбі з повстанцями.

Варшава, 17 листопада. З дискусій над буджетом міністерства внутрішніх справ в польському соймі виявляється, що підпольна боротьба проти комуністичного режіму в країні продовжується та що польська поліція і комуністичні агенти поносять в ній великі втрати. Офіціяльно стверджено, що в перших 10 місяцях цього року в боротьбі з протикомуністичним підпіллям були вбиті 166 членів служби безпеки, 251 були поранені і 27 „пропали без вістки". Для ствердження „нормалізації" відносин в Польщі наводиться для порівнання втрати служби безпеки в минулому році, коли в боротьбі з протикомуністичними повстанцями, головно з Українською Повстанською Армією в часі від січня до жовтня були вбиті: 669 членів поліції безпеки та поліційних агентів, 630 вояків реґулярної польської армії та 1,185 цивільних осіб. Міністер безпеки твердить, що повстанський рух в Польщі вже в основному „зліквідований" та що польські війська і поліція ще тільки в ряди-годи натрапляють на повстанські відділи в силі не більше 100 осіб.

(Продовження на стор. 4-тій).

ПЕРЕД ЗМІНОЮ УРЯДУ У ФРАНЦІЇ

БЛЮМ І РЕЙНО КАНДИДАТАМИ НА ПРЕМІЄРА.

Париж, 17 листопада. — У звязку з внутрішньо-політичною крізою у Франції, викликаною підривною роботою комуністів і великим зростом впливів протикомуністичної партії генерала де Ґоля, яку вважається за екстремістично націоналістичну, тут ведеться інтензивна підготовка до зміни і скріплення ліберального уряду. Кандидатами на нового премієра, що мав би прийти на місце Ромадьє, вважається военного премієра перед німецькою окупацією Франції, Поля, Рейно, з незалежної Консервативної партії, або відомого державного мужа Леона Блюма, соціяліста. Між ними двома відбулися сьогодні довші наради, які не дали конкретного висліду. Діло в тому, хто має бути премієром; соціялісти воліли б Блюма і Рейно мав би бути його заступником та головною особою в новому уряді, але це не змінило б положення, пригожого для збільшування впливів ген. де Ґоля, тоді як на Рейно на пості премієра не дуже погоджуються соціялісти. Переговори продовжуються і вважається, що вони дадуть позитивний вислід.

ІТАЛІЯ В БОРОТЬБІ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Рим, 17 листопада. — Італійський премієр Альсіде де Ґаспері виступив сьогодні на конгресі Християнсько-демократичної партії в Неаполю та виголосив двогодинну промову, осуджуючи найгострішими словами підривну роботу комуністів та закликаючи до тісної співпраці з Америкою в „боротьбі за свободу, демократію і мир". Премієр остеріг комуністів, що дальшу їх підривну роботу уряд та нарід зустрінуть з найбільшою рішучістю та будуть проти них боротися всіми засобами. Збиваючи закиди комуністів, мовляв Америка хоче „поневолити" світ своїм капіталом, де Ґаспері вказав власне на сервілізм всіх комуністів у відношенні до Москви та на большевицько-московську загрозу для світу.

РУМУНИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПЛЯН ЗІРВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ СТОСУНКІВ З АМЕРИКОЮ.

Букарешт, Румунія, 17 листопада. — Румунський премієр Петру Гроза заперечив сьогодні офіціяльно поголоску, що румунський уряд задумує зірвати дипломатичні стосунки зі Злученими Держанами Америки та Великою Британією, як наслідок „виявленої" в недавньому процесі д-ра Маніу американсько-британської участи в протикомуністичній „змові" проти теперішнього румунського уряду. Гроза „великодушно" заявив, що з таких причин, як їх „виявлено" в згаданому процесі, „ще не проголошується війни".

ТІНЬ ШИБЕНИЦІ НАД МАДЯРЩИНОЮ.

Будапешт, 17 листопада (ЮП). — Сьогодні тут повішено двох мадярів, яким закидувано, що вони хотіли висадити в повітря приміщення міського уряду.. Їх повішено дві години після проголошення вироку смерти, відкидаючи прохання про помилування, як „безвартісне, щоб предкладати президентові".

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ ПРОПОНУЄ РЕОРГАНІЗАЦІЮ РЕЖІМУ НА ЗАХІДНИЙ ЛАД.

Істанбул, Туреччина, 17 листопада. — Президент Туреччини, Ісмет Іноні, відкрив сьогодні конгрес Республикансько-народної партії, виголошуючи при цій нагоді промову, в якій пропонував реорганізацію турецького режіму на лад західних демократій. Президент домагався рішучої рівности для всіх партій, як найкращої запоруки проти всіх „зовнішніх і внутрішніх ворогів".

БОЛЬШЕВИКИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВІД ДИСКУСІЇ НАД АМЕРИКАНСЬКОЮ ПРОПОЗИЦІЄЮ

Лондон, 17 листопада.. — На сьогоднішній сесії заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що мають підготовити конференцію Ради закордонних міністрів в справі Німеччини, советський представник рішучо противився, щоби на порядок нарад ставити американську пропозицію щодо почвірного договору для роззброєння Німеччини. Большевики відмовляються навіть від дискусії над американською пропозицією, видвигаючи на її місце свою власну.

ЧОРЧИЛ ДОМАГАЄТЬСЯ СЛІДСТВА В СПРАВІ НЕДИСКРЕТНОГО МІНІСТРА.

Лондон, 17 листопада. — —Провідник британської опозиції, Винстон Чорчил, рішучо домагається парляментарного слідства в справі бувшого секретара скарбу Далтона, що недавно виявив пресі таємниці буджету і за це був змушений до відставки. Премієр Атлі заявив, що він не має застережень проти такого слідства.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЕВАКУВАЛИ ҐРЕНЛЯНДІЮ.

Копенгаґа, Данія, 17 листопада. — Сьогодні тут повідомлено, що американські війська евакували свою авіяційну базу в Анґмассалік на Ґренляндії, яку там створено під час війни. Речник міністерства закордонних справ заявив, що вістка про евакуацію ще не наспіла.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА

Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.7[illegible]
Число з понеділка (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75
Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМУ І ЧОМУ ПОМАГАТИ?

Послання президента Трумана до конгресу відноситься на перший погляд до чисто внутрішніх справ, бо обіймає американські економічні справи, а зокрема обговорює інфляцію, як найбільшу загрозу. Та воно так не є, на що вже вказують перші слова президента, в яких він підкреслює, що справи, які він порушує є дуже важні як для американців, так і для людей у цілому світі.

Економічні проблеми Злучених Держав президент злучив дуже тісно зі світовою кризою, з людською нуждою, а теж і з перешкодою, яка не дає цю кризу наладнати. Цею перешкодою є Совети, що не хочуть у цьому напрямі співпрацювати.

Президент говорив дуже багато про контролю цін на харчі, одяг, опал та мешкання, чи про заморожения заробітних платень, а навіть про таке пайкування, яке вже нагадує цілковито воєнні часи.

Усе це тільки вказує, що Злучені Держави і світ находяться у критичній ситуації. Зі слів президента ясно виходить, що Злучені Держави рішені помогти світові вийти з кризи, а щоб це рішення здійснити, мусять у першу чергу самі себе економічно упорядкувати і сильно скріпити, бо тільки таким чином зможуть вивязатись з своїх світових зобовязань, з яких одні треба негайно виконати, а інші обраховані на дальшу мету.

Замітне, що президент підкреслив, що американська економічна сила, створена американською вільною системою, причинилась до піднесення життєвої стопи в цілому світі, а моральна сила, яка є випливом американської глибокої віри в права людини, додавала відваги всім вільним у цілому світі. Президент ще сказав, що коли американці хочуть жити в свободі й безпеці, то мусять працювати з цілим світом для тої самої цілі. „Ми переконані, що найкращим засобом проти воєн у будуччині, є така праця, яка має на цілі незалежність та добробут усіх держав", казав президент, додаючи, „що ми тепер допомагаємо тим вільним державам, які нас цеї допомоги просили, вдержуючи свою незалежність". При цьому він зазначив, що ця допомога буде пізніше поширена на інші свободолюбні країни західної Европи, а то й далі.

Цю промову президента можна вважати широко закроєним „поготівлям", яке так нагадує промови Ф. Д. Рузвелта, як Гітлер розпочав свій грабіжницький похід. Тільки питання, чи Совети її зрозуміють так, як її треба розуміти, чи може віднесуться до неї в такий самий спосіб, як віднеслась гітлерівська Німеччина до пересторог Рузвелта.

Ми переконані, що конгрес дасть президентові Трумановi змогу виконати це, що є в предложеному пляні президента, особливо у відношенню до закордонних справ, себто щодо допомоги тим державам, що не піддаються советській агресії. Нам теж здається, що це щойно початок великої акції, яка буде розвиватися й охоплювати що раз більше країн, а згодом і ті, які у советській сфері впливів. Щодо домашніх справ, то вже так легко не піде. Буде опозиція, це ж наближається рік, президентських виборів!

Советська Україна в Раді Безпеки

Після довгих короводів, що тривали ще від місяця вересня, Генеральна Асамблея Обєднаних Держав вибрала Советську Україну членом Ради Безпеки, на місце вигаслої каденції Польщі. Справа цього вибору відома. Рада Безпеки на всіх своїх 11 членів має 5 постійних (ЗДА, Британія, Франція, СССР і Китай) та шість виборних на зміну по два роки. В цьому році вибрано насамперед Канаду і Аргентину, а зі Советською Україною була витворилася „мертва точка", що її переломила тільки добровільна резигнація Індії з кандидатури. Советську Україну „піддержував" Советський Союз, точніше: Мануїльського піддержував Вішіньскій, а Індію ЗДА. Під час дискусії на цю тему ще більше вияснено всілякі подробиці щодо прийняття Советської України до ОД в дорозі уступки Рузвелта Сталінові, Америка теж сказала цілком виразно, що Україна могла б і повинна б бути суверенною державою, але такою вона сьогодні в жодному разі не є. Кінцевий вибір Советської України до Ради вбільшості вже навіть не відмічено окремими коментарами. Саме голосування було: 35 голосів за, 15 здержаних, 3 неприявних, 3 уневажнених і 2 голоси віддано на Індію, хоча ця раніше зголосила свою резигнацію.

Заки говорити про вибір Советської України до Ради Безпеки, необхідно сказати кілька слів про саму Раду. Вона була створена як найважливіший відділ цеї міжнародної організації, бо має право рішень та екзекутиви. Але під час її творення, виходило б, тільки Советський Союз „знав що робить", бо в іншому випадку в її чартер не було б вписано фатальної клявзулі, якою признається право „вета" (спротиву) пятьом великодержавам. У висліді, Рада тільки намарно витрачає час, бо практично вона не може винести жодного рішення. Хай би весь світ будьчого домагався, але один-одинокий член Ради має „право" спротивитись і все наніщо. І це право досі повністю використав Советський Союз, блокуючи практично всі рішення Ради, які йому не подобалися, а часом та навіть от-так собі, сказатиб, „для спорту".

Західні союзники з власної вини опинилися через це в справжньому з а ч а р ованому колі, тупцюючи на одному місці в усіх справах, які вимагають рішення Ради Безпеки. Одним зі засобів в шуканні виходу з того „тупика" мала б бути й запропонована на цій сесії Генеральної Асамблеї О. Д. відома „Мала Асамблея", точніше Тимчасовий Комітет Генеральної Асамблеї О. Д. для зберігання миру і безпеки. Боротьба за цю „Малу Асамблею" ще з успіхом продовжується. Але Рада Безпеки, подібно як і взагалі кожна міжнародна організація, в якій тільки через обставини і непорозуміння сидять ще большевики, є більше „від паради", досить сумної паради, та служить головно для оклепаної вже на всі боки большевицької агітки, в яку вже давно перестали не тільки вірити, але й взагалі прислухуватися, як йде, очевидно, про дипломатичних партнерів в цих організаціях. Але в масу, головно в збаламучену і безкритичну, большевики все ще можуть протаскати дещо з тих „ідей", за які опанована Советами маса вже давно заплатила величезну данину страшного терору та безмірної нужди і злиднів. Але большевикам тільки про те і йде.

Яке практичне значення має вибір Советської України до Ради Безпеки? Абсолютно жодне, ані для самої України, ані для зовнішнього світу, як і жодного значення не мають всі інші короводи з большевиками. Замісць польського Лянґа буде тепер там сидіти якийсь інший м о с к о в с ь к и й аґент, що тим разом вже в імені України приплескувати та виконуватиме точно всі блазенські рухи, до яких заставить його московський диригент. Це, звичайно, з черги може закріпити за Україною репутацію большевицького агента, ще більше заплутає назву України в усі большевицькі злочини і диверсійну міжнародну роботу та мало б ще збільшити опінію „невідемности" України від „старшого російського брата".

Але за советським намаганням перепачкувати назву України до Ради Безпеки могли б скриватися ще й деякі інші мотиви. Перш за все ціла історія з вибором кидає деяке світло і на положення в нутрі „советського бльоку". Початково була зголошена теж кандидатура Чехословаччини, але її відкликано майже без подання причин, хоча на неї погоджувалась теж Америка. Чому відкликано? Ясно, бо Чехословаччина ще останками сил борониться проти такого „братнього союзу", як його накинула Росія Україні і з Чехословаччиною ще могло б всіляко бути, теж і з висилкою чехословацького представника до Ради Безпеки. Інше діло з Україною, бо там крім назви та скривавленого в боротьбі проти Москви народу вже справді не залишилося жодної легальної форми, в якій український нарід сам міг би сказати своє слово.

Не останньою в черзі причиною советського настоювання на членство Советської України в Раді Безпеки могли б бути ще й всілякі інші міркування, головно можливість, що не Советська Україна, але українська справа могла б одного дня опинитися власне в Раді Безпеки. Протягом останнього року світ вже стільки разів був заалярмований подіями в Україні, від — скажімо — вбивства большевицького віцеміністра в Польщі, ген. Сверчевського, починаючи, а на останньому подивугідному рейді поодиноких відділів УПА в Захіну Европу та їх перехід через Чехословаччину кінчаючи, що видвигнення одного дня української справи в Раді Безпеки вже нікого не заскочило б. Бо фактом є, що події в Україні загрожують світовому мирові, якщо не більше, то напевно не менше, як напр. справа Греції та всі інші, що їх в Раді Безпеки видвигається. Большевики намагаються бути „далекозорі" і розрахунок на таку можливість міг би з черги скріпити московські намагання мати власне в Раді Безпеки свого „українського" представника.

Україна могла б справді відіграти одну з головних роль в світовій Раді Безпеки, але раніше ця Рада мусіла б вирішити саму справу України і вирішити її в такий спосіб, як це недавно пропонувала одна американська газета: щоб з України забралася советсько-російська окупаційна влада, щоб в Україні були створені обставини, в яких український нарід міг би свобідно висловити свою волю і справді стати одною з головних запорук безпеки проти єдиної ще в світі советсько-російської загрози.

Економічні можливості в Канаді

Остання війна так тісно злучила Канаду з Злученими Державами, що її політичне життя вважається за частину політичного життя Стейтів. Цю ілюзію посилює ще й тісна співпраця канадських делегатів в Обєднаних Державах з американськими. Крім цього господарське життя Канади має багато спільного з економічним життям свого південного сусіда.

Американці українського роду мають ще окрему причину слідити за станом Канади, бо там живе понад 300,000 канадців українського роду, які тісно звязані з долею своєї нової батьківщини, а з окрема ще й тому, що уряд Канади зачав тепер допускати нових українських емігрантів у свої границі.

Канада своїм простором це найбільша країна Америки. Вона простягається з уміркованої кліматичної полоси аж до холодного Північного бігуна. Саме оці кліматичні відносини впливають на зрізничкування її господарського життя. Коли на півдні можна плекати різного роду збіжжя, а навіть і садовину та городовину, то далекі північні частини призначені тільки на ловлю звірів та риболовство. Звідси походить значення Канади як країни з великим експортом шкір та футер.

Злучені Держави мають окрему причину звертатися до Канади в господарських справах, а це тому, що Канада із своїми безмежними лісовими просторами постачає паперової маси для Стейтів. Без паперу з Канади не можна б втримати теперішнього розвитку стейтських видавництв, а в першу чергу газет. На четвертому місці в природнім господарстві Канади стоять рудокопи й вугілля, одначе ці багатства мають більше значення для самої Канаи, ніж для сусідних чи загалом для закордонних держав.

Тепер питання: збільшує Канада свою продукцію й розвиток загального господарства, чи може зменшує? Це знов вяжеться з питанням: Зможе Канада виживити більше населення ніж його має тепер (біля 11,000,000 людий), чи може це буде їй важко? Саме це, що Канада така велика, а її населення пропорціонально мале, мусить заставляти уряд і її суспільні чинники думати над способами, як зрівноважити одно з другим. Недавно появилися в пресі вісті, що уряд передумує над способами як збільшити кількість населення для будучої оборони просторої країни. Очевидно, що уряд не може спроваджувати з заграниці людей на постійний побут у Канаді, не придумавши засобів для поширення продукції, бо це найважніший спосіб утримання населення країни. Всі признаки вказують, що продукція Канади зростає і дальше зростатиме. Це значить, що треба буде свіжих рук до праці, які у великій мірі зможе тепер заступити нова імігpація, яку саме Канада зачала приймати.

Війна, із усіми своїми лихими сторонами, спонукала Канаду побудувати нові роди індустрії, а з цим і нові фабрики, як осередки праці. Після війни не можна було застановити фабрик, щоб не доводити до наглого безробіття. Це довело до частинної направи того лиха, яке витворила війна. Найновіші вісті вказують, що повоєнна продукція зросла вдвоє в порівнанні з воєнною продукцією. Хвилево цей розгін п о с о б л я є бизнесовому житті Злучених Держав, бо Канада не продукує ще всього, що потрібне для життя людини. Отже канадійське робітництво, а з ним і проче населення, заробивши у своїх підприємствах гроші, хоче ліпше вбиратися, купувати автомобілі, набували різні предмети для домашньої вигоди і все те дістає зо Стейтів. Це привело до такого стану, що Канада тепер є найбільшим покупцем Злучених Держав.

Та впарі з цим іде в Канаді змагання, щоб там побудувати такі роди промислу, що заспокоюють всі життеві потреби населення. Це значить, що такий промисловий р о з в и т о к призведе в найбутності до зменшення імпорту з Стейтів, а з цим і до зменшення приходу свіжого гроша з Канади.

Покищо не про це йде справа, а про те, на скільки справді зростає промисл Канади. Коли зіставити цифри, тоді вони самі щось скажуть за себе. А вони такі: В 1939 р. Канада мала 25,000 промислових підприємств, а тепер має їх 30,000. Це вказує на 20% загального приросту в підприємствах. Одначе не йде про саме збільшення числа підприємств, але теж і про розріст давніх бизнесів. Ось так, напр., в 1939 р. канадійці виробили 348,000 радієвих апаратів, а тепер вони продукують їх вже 636,000 на рік. На 100 машин до прання в 1939 р. тепер виробляє Канада 180. Для виробу одягів Канада мала в 1939 р. 575 заводів, тепер має їх майже тисячу. Коли йде про вартість в долярах, то ця ділянка промисловости зросла майже трикратно. Ніщо дивного, що недавно появилися вісті, що Канада нагло почала шукати кравців серед скитальників і відповідні чинники наробили шуму за ними по газетах. Так само нагло зростає в Канаді продукція району на місце шовку, який до війни спроважувано з Японії, а деякі економісти вважають Канаду за країну будучности для цього промислу.

Тому, що Канада має значні припаси залізних рудокопів, уряд і підприємці звернули увагу на розвиток сталевої продукції, а з цим іде продукція машин, дальше хемікалій. Загальна статистика вказує, що коли в р. 1939 було 115.7 різного року промислів, то сьогодні їх число зросло на 442.7.

Оці цифри вказують, що Канада з майже виключного продуцента збіжжя стає теж продуцентом мануфактури, а це знову причиняється до зміни характеру країни і до непропорціонально швидкого пересунення населення, бо великі міста повстають тоді, коли в них або в їх околиці находяться промислові підприємства.

Коли йде про характер канадців українського роду, то впарі в такою переміною українські фармері почнуть висилати своїх дітей на працю в промислові околиці. Тоді почнеться теж зміняти й характер теперішнього українсько - канадського населення.

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

18)

— Ха, ха! — знову розсипалась дрібним і неприємним смішком друга фльоберівська дама.

Утворилось ніякове становище. Таке ніякове, що навіть товариш Вовчик відчув це.

— Ви Дмитрія не зрозуміли, — раптом спокійним голосом сказала Ганна. — Він під цим „ви" мав на увазі й вас і мене.

— Ти, Дімі, підтверджуєш це? — спитала Аґлая й уважно, навіть з деякою повагою, подивилась на Ганну.

— Звичайно, — зрушив плечима Дмитрій і вийняв портсигара.

Він уже взяв себе в руки, й обличчя його було спокійне.

— Так от що, — сказала Аґлая. — Чи не тому ви, так рідко виходите на вулицю, що не хочете зустрічатись із міщанками?... Так би мовити, тікаєте від обивательського оточення. Я не помиляюсь?

— Я тільки не знаю, кого ви маєте за міщан? — спокійно спитала Ганна.

— Кого я маю? Ну, хочби саму себе, тьотю Клаву й так далі.

— Я вас так мало знаю, що вважати вас за міщан поки що не ризикую.

— Ну, а як узнаєте — тоді ризикнете?

Ганна взяла свою косу й положила її на груди. Вона помовчала декілька секунд і нарешті сказала:

— Тут і ризикувати нічого. Коли ви міщанки, то значить міщанки... Але я сподіваюсь, що маю справу з людьми іншого ґатунку.

Тьотя Клава по-салдатськи скинула свою голубу парасольку на плече і взяла праву руку „під козирок".

— „Рад стараться, ваше-ство!" — чітко сказала вона, звертаючись до товариша Вовчика.

Знову утворилось ніякове становище. Ганна, звичайно, зрозуміла, що тьотя Клава глузує з неї, але тепер вона вже не зуміла розрядити напруженої атмосфери й мовчки дивилась убік.

— Давайте покинемо ці розмови, — сказав товариш Вовчик.

— Навіщо це робити? — промовила Аґлая. — Ця тема дуже цікава... Ти, Дімі, як гадаєш?

Карамазов нічого не відповів на це запитання і раптом зробив кілька кроків убік.

— Почекайте мене, будь ласка, хвилин дві. Я зараз буду тут. — Це ж куди забираєшся втекти? — не без іронії сказала Аґлая.

— Нікуди я не думаю тікати, — грубо кинув Карамазов. — Я йду в буфет води напитись.

— А чому ти думаєш, що ми води не хочемо? Правда Ганно?

— Так, і я хочу води, — сказала Карамазова.

— Ну, так ходімте всі, — незадоволено кинув Дмитрій.

Вони вже стояли посеред базару, недалеко від „буфету найкращих фіялок І. Л. Карасика". Саме в цей буфет і рушили вони.

— Я думаю, — сказала Аґлая, сходячи на ґанок, — що шановний І. Л. Карасик почастує нас не тільки фіялкою, але й святою водою?

— Про що ви говорите, баришня? — спитав крамар люб'язно усміхаючись.

— Я говорю про святу воду, цебто про горілку.

— Ви, очевидно гадаєте, що я, крім фіялки, продаю ще й горілку „з-під поли"? — ображено сказав І. Л. Карасик.

— Я не тільки ґадаю, але й пезна, що це так.

Крамар із задоволінням подивився на своїх гостей і раптом заметушившися біля столиків.

— Ну, коли ви такі певні, то хай буде по-вашому... Якої ж вам горілки треба і скільки ви її подужаєте?

Компанія зареготала: мовляв, так би й давно І ніч.ого куражитись. Хба вонні не знають, що І. Л. Карасик симпатична людина, і, як усяка симпатична людина, вміє кожному прислужитись.

— Ми серйозно будемо пити горілку? — спитав Карамазов (він хотів сказати „ти серйозно думаєш пити", і якось не міг цього вимовити в присутності Ганни).

— Звичайно, серйозно! — сказала Аґлая. — Чому ж не пити? Хіба ти не пропонував мені влаштувати п'янку?

Карамазов почервонів і звів свої брови. Цей цинізм, що ним бравувала сьогодні Аґлая, його вже починав нервувати. Він усім корпусом зробив різкий рух і одійшов до дальнього столика. За ним пішла й тьотя Клава з Вовчиком. Лінґвіст теж був невдоволений.

— Дімі страшенний чудак, — говорила Аґлая, взявши за руку Ганну, і так говорила, ніби нічого не трапилось. — Вранці, знаєте, ледве скандала не підняв, що я не хочу з ним пиячити. А зараз чомусь сам одмовляється.

аГнна холодно подивилась на Аґлаю.

— Я тільки не розумію, для чого це ви мені говорите, — сказала вона.

— Як для чого? Для того, щоб ви випили зі мною, бо мені зараз дуже хочеться випити...

— А мені, нажаль, не хочеться. Давайте краще підемо на свіже повітря.

— Ви зовсім не п'єте?... Чи може тільки зараз одмовляєтесь?

— Чому ж не п'ю? — вимушено всміхнулась Ганна. — Іноді і я п'ю, але сьогодні я не хочу. Я гадаю, що й ви не маєте великого бажання: в таку духоту не п'ють горілки.

(Дальше буде.)

Юрій Шерех (Професор УВУ в Мюнхені).

Принципи і етапи большевицької політики

щодо словянських мов в СССР (крім російської).

З самого приходу до влади перед большевиками стояло питання ставлення до мов двох найбільших після росіян словянських народів СССР — українців і білорусів. Питання про т. зв. „національні меншості" (поляки на Правобережжі, болгари в Приозіві, чехи на Волині) не було таким актуальним, бо ці національності були малочисельні, не жили компактними масами і здебільшого не виявляли високого рівня національної свідомости.

В Україні і Білорусі большевики були і відчували себе чужорідним, окупаційним елементом. Вони самі заявляли, що звязків з українським і білоруським селом вони не мали жадних, але і в міських індустріяльних районах, вони були, як показує склад усіх виборних органів 1917 року (Харків, Київ, Катеринослав, Донбас, Мінськ) в гнітучій меншості, при чому спиралися майже виключно на зайшлий, чужонаціональний елемент.

Отже природно, що все українське і білоруське суттю своєю було вороже большевикам, і вони прагнули його знищити. Тим то вся політика їх щодо української й білоруської мови — ворожа; але ситуація іноді вимагала від них позірної зміни політики, гнучкого лавірування, і вони йшли на це з властивою їм безпринципністю й демагогією. Політика щодо української й білоруської мови пройшла однакові етапи з тією різницею, що національна свідомість на Україні була вища, сама Україна становила для большевиків більшу цінність (не тільки політично-стратегічний форпост, а і економічна база), а тому боротьба в Україні була загостреніша, етапи політики виявилися чіткіше. Тому в дальшому наводимо фактичний матеріял переважно з української мови, застерігаючи, що всі ці явища й процеси стосуються в принципі й до білоруської мови.

Схематично можна намітити такі етапи большевицької політики щодо української й білоруської мов:

До кінця 1919 р. — безумовне ігнорування, заперечення й відкидання української й білоруської мов;

1920-1923 — сприяння розвиткові цих мов у деклараціях при фактичному ігноруванні й підозрілому ставленні до носіїв цих мов;

1923-1929 — сприяння розвиткові цих мов і намагання взяти цей процес у свої руки.

1930-1938 — розгром української й білоруської культури, витиснення мов цих народів на задній плян, намагання розкласти й дезорганізувати їх зсередини;

1939-1941 — загравання з українською й білоруською інтелігенцією, удавання сприяння розвиткові української і білоруської мов, зовнішні поступки при продовженні внутрішнього курсу (прихованого) на русифікацію людности.

Період до кінця 1919 року.

В цей період окупаційна суть большевицького режиму майже не приховується фразами про розвиток української й білоруської культури. Голова українського уряду Х. Раковський прямо заявляв: „Декретування української мови як державної є реакційна, нікому не потрібна справа". (Промова на засіданні Київського міського совету 13. 2. 1919). Орган незалежних українських соціял-демократів, тоді союзників большевиків, „Червоний Прапор" так характеризував фактичний стан: „ці братські відносини" занадто безцеремонні, і посягають вони не лише на хліб і цукор, але і на душу народу; Такої шаленої і ганебної русифікації, яка йде тепер хвилею по всій Украні, ми не знали. Ні одної листівки на українській мові для українського селянина, ні одноїброшурки, ні одної газети радянської влади на українській мові. Українська мова виганяється звідусюди, де б тільки вона не була. Ціла низка наказів про вживання „общепонятного" — це ознака часу. І на скромні вимоги українського громадянина забезпечити і йому також приналежні національні і культурні права, які мають представники „братнього" народу тут на Україні, є лише одна відповідь: „шовінізм", буржуазність, контреволюція" („Червоний Прапор", Київ, 9. 3. 1919).

Відповіддю на політику большевиків, зокрема і в національному питанні були масові повстання, що охопили Полтавщину, Київщину, Чернигівщину, Волинь, Поділля, Херсонщину й Катеринославславщину. За спогадами Антоновича - Овсеєнка (т. IV., ст. 171) з повстанцями воювало в Київщині 14,000 червоноармейців, в Чернігівщині — 2,500, на Поділлі — понад 3,000 з багатьма гарматами, кулеметами, бронепоїздами. Це повстання спричинило швидкий відступ большевиків з України 1919 р.

1920 — 1923.

Повертаючися на Україну, большевики мусіли зважити на досвід попереднього періоду. Вони вдаються до демагогічних гасел. Ленін у „Листі до робітників і селян України з приводу перемоги над Денікіним" (4. 1. 1920) писав: „Незалежність України визнана і всеросійським ЦВК РСФСР і РКП". Проклямація Троцького до українців кінчилася словами: „Хай живе советська-незалежна Україна". Відповідно до цього ще 6. 12. 1919 р. ЦК РКП(б) ухвалив постанову, що формально становить собою початок українізації:

„Неухильно проводячи принцип самоозначення націй, ЦК уважає необхідним ще раз потвердити, що РКП стоїть на становищі признання самостійности УССР.

„Зогляду на те, що українська культура (мова, школа і т. д.) на, протязі століть придушувалися царатом і експлуататорськими клясами Росії, ЦК РКП ставить в обовязок усім членам партії всіма засобами сприяти усуненню всіх перешкод до вільного розвитку української мови й культури. Оскільки на ґрунті многовікового пригноблення серед українських мас спостерігається націоналістичні тенденції, члени РКП обовязані ставитися до них з надзвичайною терпимістю й обережністю: ...Члени РКП на території України повинні... учитися і зноситись у всіх радянських установах рідною мовою, протидіючи спробам штучними засобами відтиснути українську мову на другий плян, прямуючи, навпаки, перетворити українську мову в знаряддя комуністичної освіти працюючих мас". Негайно мають бути вжиті заходи, щоб в усіх радянських установах була потрібна кількість урядовців, які знають українську мову, і щоб надалі всі службовці вміли говорити по-українськи".

З постанови виразно видно суть большевицької українізації: говориться не про український апарат, а про пристосування неукраїнського (окупантського) апарату до місцевої людности, щоб таким способом на цю людність впливати.

Однак, ні окупатський апарат не хотів учитися в мас, ні центральна влада ще не почувала внутрішньою потреби його до цього змусити. Тим то фактичне становище лишалося попереднє. В. Винниченко, що співчував большевикам, писав після подорожі до Москви й Харкова: „Українська мова як торік була, так і тепер лишилася нерівноправною мовою; як урядували раніше мовою московського центру по всіх ституціях українського правительства, так урядують і тепер; як відсилалися назад папери, писані українською мовою, так відсилаються і в цей момент... Підозріле відношення взагалі до всього українського... Через це не диво, зустріти в найщиріших неукраїнських комуністів відношення до комуністів-українців як до „нечистих" комуністів, як до потенціяльних контрреволюціонерів" (Лист до українських робітників і селян" — „Вперед", Львів 30. 10., 2-3. 11. 1920). Ці стосунки добре відбив у своїй повісті „Смерть" В. Антоненко-Давидович.

За таких умов довго не вщухав повстанський рух. Так, з 20. 5. 1920 р. до кінця 1920 р. в українських повстанців забрано 805 кулеметів, 33 гармати, 23,714 рушниць, 683 револьвери і багато іншого майна („Збірник справоздань народних комісаріятів". Харків — 1920 р.). З другого боку, при поступовій ліквідації громадянської війни в усіх її проявах і нормалізації громадських стосунків, звязаній з переходом до НЕП-у, зявлялися передумови для розвитку української культури осторонь і незалежно від большевицького окупаційного апарату. Неспроможність заглушити українську і білоруську культуру і побоювання, що ця культура, розвиваючися самотужки, стане антибольшевицьким чинником великої потужности, примусили большевиків перейти від декларативної до фактичної українізації. Крім бажання взяти процес в свої руки, мало місце, очевидно, й бажання дати леґально виявитися всім національним силам українського й білоруського народу в культурній ділянці, з тим, щоб, поперше, відволікти їх від політики, а подруге, з тим, щоб таким способом усі ці фактично або потенціяльно ворожі сили виявити й взяти на облік для майбутнього знищення їх.

Зовнішньою ознакою нового курсу була поява на чолі уряду України українця В. Чубаря замісць румуна Х. Раковського, а також призначення Шумського народним комісаром освіти (з 1926 р. — М. Скрипника).

1923-1929.

Здійснювання нового курсу починається приблизно з 1923 р. Видавництва переходять на видання майже виключно українських і білоруських книжок; українізується на 85% преса; найкращі театральні приміщення передаються українським театрам, російський театр фактично перестає існувати на Україні. Українізація установ провадиться організацією навчання службовців у групах, при чому за офіційною постановою особи, що до певного часу не доведуть свого знання української мови на іспитах, будуть позбавлені права працювати на Україні. З метою українізації службовців по містах засновується сітка „Курсів Українознавства", що стають осередками не тільки навчальної, але й наукової праці над проблемами українського мовознавства. Вони ж виділяють контролерів. що несподіваними ревізіями повинні контролювати, наскільки переведено на українську мову ділове листування кожної даної установи. Різко зменшується число російських шкіл на Україні. Професорам високої школи дається термін для переходу на виклади українською мовою. Вивіски в містах спішно перемальовується українською мовою. Творяться або активізуються центри для наукового опрацювання проблематики української мови (або удержавлюється перед тим приватні заклади такого типу): Інститут Мовознавства при Українській Академії Наук, Інститут Української Наукової Мови при ній же зі спеціяльним завданням розробляти українську наукову й технічну термінологію, Катедри українознавства при ІНО (кол. університетах), згадувані вже курси Українознавства, зокрема Центральні Курси Українознавства в Харкові. На чолі цього всього руху стоїть Наркомс, яким керує спочатку Шумський, а потім М. Скрипник.

(Дальше буде).

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 15.

Відділ:	Жертва:
Василь Осадчук	$ 5.00
Василь Костів	3.00
В. Феськун	2.00
Іван Горін	2.00
3 М. Сухорський	5.00
3 С. Каша	3.00
4 о. М. Данилович	2.00
7 Іван Ністран	2.00
23 A. Prescovitch	2.00
37 Агафія Гондович	2.00
42 Давидович Петро	5.00
45 Александер Труш	2.00
53 Михайло Усик	2.00
54 Антін Маланчук	5.00
67 Yaremy Korotash	2.00
69 Іван Єдинак	2.00
69 Йосиф Забавчук	2.00
72 Mike Andrako	2.00
73 Ілько Чорний	2.00
76 Михайло Ґураль	2.00
76 Василь Васильків	2.00
85 Стефан Гринянський	3.00
90 Іван Надич	2.00
98 М. Осадчук	2.00
102 Микола Бобечко	3.00
102 Стефан Стойко	2.00
102 Матвій Притуляк	2.00
102 Іван Колода	1.00
102 Harry Vassel	1.00
103 Андрій Шупіний	2.00
104 Іван Ворона	3.00
108 Іван Бабяк	2.00
111 Юрій Лукиник	2.00
122 Константин Оліяр	2.00
126 Konstantine Glezec	2.00
135 Андрій Мовчан	1.00
137 Василь Боднарський	2.00
138 Михайло Дзядик	2.00
138 Михайло Стисло	2.00
138 Йосиф Патинок	2.00
138 Денис Качмарик	2.00
138 Іван Саламаха	1.00
146 Коновальський Микола	2.00
170 Петро Фурка	2.00
197 George Koroby	2.00
204 Іван Синявський	2.00
206 Павло Коцюба	2.00
221 Ілія Коцур	2.00
221 Дмитро Куньо	2.00
251 Йосиф Керик	3.00
251 Даниїл Пацула	2.00
251 Михайло Штохмаль	2.00
281 Іван Довгань	2.00
295 Михайло Ґеряк	2.00
296 Михайло Лесковяк	2.00
299 J. Pawlowski	2.00
301 Іван Уханський	2.00
310 Василь Сенишин	2.00
323 Петро Ярема	2.00
331 Антін Романюк	2.00
341 Вайтровський Василь	2.00
352 Михайло Гавриляк	2.00
361 Стефан Яловега	5.00
361 Іван Зборотський	2.00
367 Іван Флічук	2.00
370 Михайло Довгий	2.00
372 Андрій Загута	2.00
387 О. Бондос	2.00
390 Анна Бугрин	3.00
390 Іван Бугрин	2.00
427 Нестор Дуда	2.00
473 Володимир Синовіцький	2.00

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ.

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Микола Муляр, делеґат з Честер, Па., на минулий Конгрес Комітету, прислав на допомогу Конгресовому Комітетові $184. Цю суму зложили: Українська Громада на Іст Честер, Па., $50, а крім цього подинокі громадяни жертвували $134, а саме: Микола Муляр, Яцко Ташак, Петро Левицький і Григорій Івасів по $10; Микола Ясний, Прокіп Болотний, Павло Закорчемний, Петро Копчак, Юрій Равлик, Василь Новак, Микола Кагуй, Михайло Єдинак, Михайло Ґера, Михайло Слемко, Василь Трач, Петро Чопик і Микола Яцик по $5; Г. Давид і С. Чабан по $3; П. Яцик, В. Федорович, Ф. Трась, М. Іщук, М. Передак, М. Муляр, І. Давид, М. Закорчемний, Й. Олійник, В. Ковальчук і Ф. Береська по $2; М. Яцик $1.

Нові проекти охорони дитячого здоровля

Рік тому конгрес ухвалив більше фондів на охорону дитячого здоровля під актом соціяльного забезпечення. Частина фондів має бути вжита на організацію спеціяльного забезпечення по цілій країні. Ці проекти тепер розробляються стейтовими департаментами здорвля та агенціями, що піклуються дітьми-каліками, згідно з плянами, ухваленими федеральним бюром по опінії над дітьми. Проекти мають велике значення для цілої країни, бо вони досліджують самі та вказують іншим як поліпшити справу охорони здоровля дітей та матерей в країні.

Як каже д-р Ф. Дейли, директор відділу здоровля при федеральнім бюрі по опіці над дітьми — ця організація керує ухваленими фондами — майже кожний стейт має один або більше подібних спеціяльних проектів. Серед них є слідуючі:

В школі народного здорвля при Гарвард Університеті, в Кембридж, Масачусестс, відкрито курси для адміністраторів, що мають керувати програмами охорони здоровля матерів та дітей, включаючи дітей-калік. Цей проект переводиться у співпраці зі стейтовим (Масс.) департаментом здорвля. До цього часу в цілій країні не було такого осередка, де б адміністратори, що мають підготовляти подібні програми, могли брати такі вичерпуючі курси. Також ті, що хотіли б працювати в цій ділянці, не знали, де б вони могли дістати відповідну підготовку.

В Денвер, Колорадо, стейтовий відділ охорони народнього здоровля відкрив при головнім шпиталі спеціяльний центр для піклування перчасно народженими немовлятами. Там приймають всіх передчасно народжених дітей. Мають там спеціяльний амбуланс з інкубатором, яким перевозять дітей до шпиталю. Другі стейти також підготовляють проекти догляду за передчасно народженими дітьми, або поширюють вже існуючі заклади, щоб охопити більшу кількість таких немовлят , які потребують спеціяльної опіки. Цей проект є частиною загального стремління зменшити смертність передчасно народжених дітей, що дорівнюються майже одній третині загальної смертности немовлят.

Арізона й Гаваї організують догляд над дітьми, хорими на ревматичну горячку. Багато ін. стейтів роблять те саме. Чимало з двадцяти стейтів, які вже переводять такий догляд, плянують свою працю.

При Тоскіджи Інституті — в Тоскіджи (Алабама) — є медичний відділ і клініка, що опікується нігерськими матерями та дітьми цілої околиці. Цей проект мають поширити, аби взяти під опіку здоровля матерів та дітей розкиданого в околицях сільсько-господарського населення. Подібний проект вже існує в Онеїда, стейт Кентоки, для обслугования гірського населення.

В Санта Фе, Ню Мексико, заснований кілька років тому проект вишколу акушерок для обслуговання населення, що говорить еспанською мовою, тепер значно поширено, аби взяти під опіку матерів в багатьох районах цього південно-західного стейту.

Поширення медичної обслуги в Алясці стало можливим завдяки збільшеному фонду, ухваленому минулого року. Спеціяльний пароплав, заряджений департаментом здоровля Аляски, обїздить малі поселення вздовж південно-східних берегів. Доктори, доглядачки, зубні лікарі є на тім пароплаві і вони обслуговують населення цеї місцевости, яке до того часу було позбавлено всякої медичної обслуги.

Переглядаючи ці та інщі проекти, д-р Дейли задивляється з надією в майбутне. На його думку за який рік від тепер населення буде мати більше знання, як ліпше доглядати за матерями та дітьми.

Федеральні фонди для стейтових і місцевих медичних центрів для опіки над матерями й дітьми виносять $18,500,-000 річно. З дого видається $3,375,000 річно на проекти, подібні до щойно описаних.

Загальна Рада.

(Продовження зі стор. 1-шої).

НОВИЙ ПЛЯН В СПРАВІ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 17 листопада. Злучені Держави Америки, Советський Союз, Канада і Ґватемаля погодились сьогодні на спільний плян щодо поділу Палестини без активної участи Великої Британії. Згідно з цим новим пляном британський протекторат в Палестині мав би закінчитися не пізніше, як 1-го серпня наступного року, евакуація британських військ мала б бути переведена до 1-го жовтня і найпізніше два місяці після того мали б бути створені в Палестині дві незалежні держави, арабська і жидівська. Цей плян запропонував представник Канади, що перебрав теж ініціятиву у веденні справи.

ГЕНЕРАЛЬНА АСЕМБЛЕЯ О.Д. ПРИЙНЯЛА РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ЕСПАНІЇ.

Лейк Соксес, Н. Й., 18 листопада. Вчора ввечорі Генеральна Асамблея О.Д. прийняла резолюції в справі режиму ген. Франка в Еспанії. Резолюцію прийнято більшістю 36 голосів проти 6 та при 12 здержаних, але тільки після того, як її на пропозицію Злучених Держав ще більше „розводнено" в порівнанні навіть з минулорічною резолюцією, хоча советський бльок домагався її загострення. Її злагіднено, усуваючи клявзулю в справі необхідного відкликання з Мадриду всіх голов акредитованих там дипломатичних місій держав-членів О.Д.

ЩЕ ОДИН СУДОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ НІМЕЦЬКИХ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Нюрнберг, 17 листопаа. Сьогодні тут передано головній Судовій Палаті справу „династії німецьких зброєнь" від 1812-го року, Альфреда Круппа фон Боглен унд Гальбах, та 11 інших підсудних, обвинувачених в змові проти миру, експлуатації робітників-невольників та інших воєнних злочинах. Розправа має початися 8-го грудня. Всі обвинувачення не признаються до вини.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З весільної забави на скитальців.

Дня 1. листопада відбулось вінчання молодої пари, п. Івана Гусака з п-ною Анною Душкевичівною. Весільна забава відбулась в Українськім Політичнім Клюбі при Сікат вул. При гарній вечері були весільні побажання і привіти для молодих. Гром. В. Візничак візвав гостей не забути і за українських скитальників. Збірку перевели п. В. Візничак і п. Т. Присташ. Перші жертвували молоді: $5. Далі жертвували: В. Карбівничак $6; Й. Масьляк, М. Присташ і В. Гусак по $5; В. Візничак $3; В. Масьляк $2; І. Калінецкій $1.50; по $1: М. Гаврилців, В. Дуткевич, І. Бас, І. Слупецький, І. Каменецький, Дж. Кеслер, М. Балаківський, С. Балаківський, Д. Кремко, а решта дрібними. Разом зложено $43.25, які вислано до Зл. У. А. Д. Комітету у Филаделфії.

М. Присташ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Листопадове Свято.

В неділю, 9. листопада, місцева американсько-українська громада заповнила авдиторію Укр. Амер. Горожан на Норт Френклин вулиці по береги, виявляючи тим розуміння Листопадового Свята. Настрій публики був дуже поважний. Треба було лишень поглянути кругом себе, на старих і молодих, щоб зрозуміти, що така маса народу прийшла не за кличами якоїсь агітації, а тільки з великої свідомости, щоб зложити глибокий поклін тим героям, що полягли в нерівній боротьбі за свобідну, незалежну Україну.

Листопадове Свято влаштовано заходами Відділу Українського Конгресового Комітету в Филаделфії.

На виконання святочної програми склались такі точки: народний хор під управою Т. Хоптяка; орхестра під управою Т. Хоптяка; орхестра під управою Пилипа Дубаса; деклямація: п-ні К. Ярош; святочна промова д-ра Лонгин Цегельського; Козацький Хор під управою д-ра Савчука; спів концертової співачки Наталії Андрусів; деклямація Петра Ткача; Катедральний хор під управою С. Марусевича.

Концеркова програма була розділена на дві части. Головна святочна промова д-ра Л. Цегельського була глибоко обдумана і пристосована до сучасних світових і українських подій. Бесідник був у високому настроєві, що відчула публика, нагороджуючи його рясними оплесками.

Виступи хорів, сопрановий виступ пані Наталії Андрусів та деклямації випали дуже добре, хоч в деяких точках Народнього Хору відчувались деякі недомагання, але це тому, що цей хор недавно зорганізований. Треба надіятися, що Т. Хоптик, як завзятий провідник і енергійний молодий чоловік, доведе цю прегарну групу співаків до найкращої перфектності.

Козацький Хор не потребує кращої реклями, яку він давно собі здобув, хоч було б пожаданим, щоб цей хор зміцнити чисельно.

Пані Наталія Андрусів, це новий соловейко на американсько - українській концертовій сцені, ро виступ цеї співачки повинні сказати слово музичні критики, бо трудно оцінити такий талан людині, що не знає музичної мови.

Катедральний Хор під проводом професіонального, талановитого провідника, п. С. Марусевича, можна назвати „людською, музичною симфонією". У ньому сама молодь обох полів, уся в чудових народніх строях.

Продукції орхестри під проводом широко знаного молодого американсько-українського музика, п. Пилипа Дубаса, так само вимагають музичного знавця. По мойому це була найбільша атракція цього незабутнього вечора.

Тому, що Листопадове Свято випало так гарно, воно залишиться в памяті місцевих українців на довгі часи.

Учасник.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допов. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,290 Бурка Яцка, Толох Федя, Янушевський Василя з с. Бутини (Жовква) від Грабар Степана.

12,291 Панчук Григорія з с. Тинного (Рівне-Волинь) від Булавський Федя.

12,292 Чичиль Степана з с. Долиняни (Рогатин) від Сорока Володимира.

12,293 Цінкевич Наталії з с. Загутина (Сянік) від Гиряк Розалії.

12,294 Якимів Стефанії з с. Цебрів (Тернопіль) від Вовк Якова з с. Воробіївки.

12,295 Новицький Николая брата з с. Березівки (Одеса) від Новицька Анни сестри

12,296 Кокотайло Івана з с. Сокирниць (Самбір) від Юзьвяк Івана.

12,297 Мандюк Михайла з с. Олесько (Золочів) від Мандюк Володимира.

12,298 Політило Якова з с. Грабова (Камянка Струмилова) від Манастирський Павла.

12,299 Михайлюк Василя кревних в Канаді від Михайлюк Михайла з с. Слобідка Кошиловецька (Заліщики).

12,300 Кузик Еви з Нового Села, Ребець Михайла з Дахнова, Пінчук Осипа та одноні.

12,264 До рідних та односельчан села Березовиця Велика (Тернопіль) від Вівчаровський Михайла.

12,265 До тети Куртяк Марії (з дому Ґабода) від Височанський Ілька з с. Великих Лучків (Мукачів - Карпатська Україна.

12,266 До брата Білинський Григорія з с. Гоминець (Щирець) від Білинський Степана.

12,267 До тети Вус Анни з с. Білокирвиці (Підгайці) (тітка здому Богів) від Богів Михайла.

12,268 До приятеля і сусіда Ковтун Федора, Боднарчук Федора з с. Ріпки (Київ) від Курда Василя.

12,269 До приятеля гімназійних часів Крізар Людвика а теж до краянів з с. Спас біля Вижниці від Новосівський Івана і жени Стефанії з дому Танасійчук.

12,270 о. Крашкевич Василя (хрест. батька), Томашевський Петра (Петер Томас) з с. Стрільців (Холмщина) від Лукащук Юрія (внук Гармати).

12,271 Кузенко Івана батька від Кузенко Григорія сина.

12,272 Наконечний Гринька від Майорчак Василя і Анни з с. Янчин (Перемишляни).

12,273 До тітки і стрийка Кость Марії і Петра, Васильчук з с. Марківна і Молодятина (Коломия) від Дида Трофима с. Анни.

12,274 Смерека Антона с. Семка з с. Папезовен (Золочів) від Смерека Гані д. Михайла.

12,275 Дяків Богдана (переб. на скитал.) пошукує його батько Дяків Іван (вивезений з рід. землі).

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 17. листопада 1947 року помер у 65. році життя

МИКОЛА САЛАК,

член Бр. Пресв. Богородиці, від. 9 У. Н. Союзу в Сейнт Клер, Па.

Покійний походив з села Чашиви, повіт Лісько, Галичина. Оставив 6 дітей, всі доросаі, три хлопці і три доньки.

Похорон відбудеться в четвер, 20. листопада, в 9. год. рано, до церкви св. О. Николая, а відтак на цвинтар. — В. Й. П.!

В. Салак, секр.

Дня 16. листопада 1947 року помер у 61. році життя

ІВАН ДЕМКО,

член Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний родився в селі Коропуш, повіт Рудки, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Катерину, заміжну доньку Анну Мольнер, сина Стефана, зятя та 2 внуки.

Похорон відбудеться в середу, 19. листопада, з пох. заведення Івана Бунько, 437 Іст 5. ул., Н. Й., до церкви св. Володимира при 14. вул. — Просимо членів, вільних від праці, прийти на похорон. — В. Й. П.!

П. Кучма, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 22. листопада, в год. 7:30 ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. — В. Морозович, секр.

ТАРЗАН, ч. 1731. Тарзан став до визову.

З велетенською натугою малпочоловік закинув собі на плече звязану львицю... і пустився в дорогу до місця, де відбувався танець дум-дум.

З наллюдською силою і безмежною обережністю Тарзан витягнув звязану львицю на галузь, що звисала над сценою дум-дум.

Привязавши нуму до гиляки при допомозі винної лози, малпочоловік зліз з дерева і привязав другий кінець лози до пня.

Він видав малпячий оклик визову і самий вскочив в середину напів збожеволілої товпи.